

Studerandenas Europa

**FSF:s vision för EU-engagemang
2026–2028**

SVL

Inledning	3
Utbildning	5
1. Erkännande av kvalifikationer	5
2. Bolognaprocessen	5
3. Europeiska nätverk för högre utbildning	6
4. Mikromeriter för kontinuerligt lärande	8
5. Europeiskt studentkort	9
6. Erasmus+-programmet	10
7. EU:s kompetenspolitik och EU:s arbetsmarknad	11
8. Students at Risk-stipendiesystemet	13
EU:s framtid för studerande	14
1. Delaktighet och demokrati	14
2. Kostnadsfri och tillgänglig utbildning	14
4. Värderingar och säkerhet	16
5. Digitalisering och AI	17
6. Internationalisering och invandring	18
Inverkansformer	19

Inledning

Krig i vårt närområde, klimatförändringen, digitalisering, arbetslivets omvandling och demokratins utmaningar påverkar de yngre generationernas framtidsutsikter och ökar osäkerheten i hela Europa. Samtidigt har Europeiska unionens uppgift att skapa stabilitet blivit allt viktigare. Under de kommande åren kommer EU att arbeta för att hitta lösningar, med särskilt fokus på Europas säkerhet och konkurrenskraft. Detta kommer i sin tur att bidra till att göra utbildningspolitiken till ett mer strategiskt politikområde för unionen. Det behövs också lösningar för vår tids största utmaning – klimatförändringen. Samtidigt förväntas EU agera som en stark värdebaserad ledare i ett skärpt globalt politiskt landskap där antidemokratiska krafter vinner mark.

Inom utbildningspolitiken har EU i uppdrag att stödja och främja samarbetet mellan medlemsstaterna, vilket EU i allt högre grad har gjort, särskilt genom det europeiska området för utbildning och under de senaste åren genom initiativet Europeiska universitet. De europeiska universitetsallianser som bildats till följd av initiativet syftar till att öka studentutbyten och förbättra utbildningens kvalitet. Initiativen om en europeisk examen och ett europeiskt studentkort inom det europeiska området för utbildning är också viktiga reformer inom utbildningspolitiken. Europeiska kommissionen offentliggjorde initiativet om kompetensunionen våren 2025 och har bidragit till att flytta fokus från högre utbildning till kompetens. Kompetensunionen svarar särskilt på utmaningarna med EU:s konkurrenskraft genom att göra högre utbildning och forskning till ett sätt att leverera rätt

kompetens till arbetsmarknaden och innovation till företag. Den fortsatta utvecklingen av kompetensunionen och det europeiska området för utbildning visar att EU:s fokus på kompetens inom utbildningspolitiken blir allt starkare.

För Finlands studentkårers förbund (FSF) är den centrala principen för utbildningspolitiken på EU-nivå subsidiaritetsprincipen: beslut ska fattas så nära de studerande som möjligt för att så väl som möjligt tjäna deras intressen. I enlighet med denna princip och för att skydda kvaliteten och autonomin i det finska systemet för högre utbildning anser FSF att befogenheten att fatta beslut inom utbildningspolitiken till största delen måste hållas kvar hos medlemsstaterna. Samtidigt välkomnar FSF emellertid främjandet av mobilitet och samordningen av olika länders system. Studentrörelsen i allmänhet är EU-vänlig i sitt tänkande. FSF anser att situationen i fråga om utbildningspolitik på högskolenivå i stort sett är densamma som i fråga om debatten om demokrati inom EU i stort: lösningar på EU-nivå är välkomna, men EU måste också hålla beslutsfattandet nära alla sina medborgare, inklusive studerande.

Syftet med detta visionsdokument är att framföra FSF:s synpunkter på viktiga EU-politiska teman för högstestuderande och EU:s framtid i allmänhet. Visionen bygger på FSF:s policydokument, FSF:s tidigare vision om EU-engagemang, Högstestuderandes EU-valprogram 2024 och FSF:s allmänna ståndpunkter gällande EU-påverkan. Visionen består av två delar: synpunkter gällande utbildning och synpunkter gällande EU:s utveckling på en mer allmän nivå.

Utbildning

1. Erkännande av kvalifikationer

Inom det europeiska området för högre utbildning kan studerande röra sig flexibelt från en högskola till en annan. EU arbetar för att främja värderingar som utbildning och akademisk frihet, stöda effektiv mobilitet och stärka det gränsöverskridande akademiska samarbetet. Mobiliteten stöds av högskolor som erbjuder examina som motsvarar den europeiska referensramen för kvalifikationer.

För FSF är det viktigt att:

- De studerande kan byta från en högskola till en annan i hela Finland och hela Europa.
- Erkännandet av kvalifikationer sker öppet och rättvist, baserat på de angivna läranderesultaten och med hänsyn till de studerandes tidigare lärande vid andra läroanstalter.

2. Bolognaprocessen

Studentrörelsens huvudsakliga insatser genomförs via Bolognas uppföljningsgrupp (BFUG), i vilken paraplyorganisationen European Students' Union är en rådgivande medlem. Syftet med Bolognaprocessen är att harmonisera de europeiska ländernas system för högre utbildning och att inrätta det europeiska området för högre utbildning. För närvarande ingår 49 länder i det europeiska området för högre utbildning. Länderna har enats om att kandidat- och magisterexamen representerar de första och andra nivåerna i systemet för högre utbildning, före doktorandnivån i Finland.

Dessutom används det europeiska systemet för överföring av studiemeriter (ECTS) för att beskriva studiernas omfattning och resultat för varje kurs och examen.

För FSF är de viktigaste Bolognamålen:

- Studerande- och personalutbyten mellan länderna.
- Stöd för delaktighet inom den högre utbildningen.
- Högre utbildning ska vara ett mer attraktivt och konkurrenskraftigt alternativ för ungdomar.
- Samarbetsramar ska användas för att främja utveckling i stället för att skapa överlappande strukturer.

3. Europeiska nätverk för högre utbildning

Syftet med initiativet Europeiska universitet är att skapa allianser över universitetsgränserna där högskolor med samma profilering från hela Europa utvecklar sitt ömsesidiga samarbete, till exempel genom att inrätta gemensamma examensprogram och internationella campus. För närvarande är tolv universitet och elva yrkeshögskolor från Finland medlemmar i europeiska universitetsnätverk. Initiativet har varit ett av de viktigaste sätten för EU att främja sina politiska mål för högre utbildning. FSF välkomnar de möjligheter som nätverk för högre utbildning erbjuder, men identifierar också svårigheterna med att skapa nya strukturer och förespråkar en stark studentnärvaro i beslutsfattandet.

Ur FSF:s synvinkel måste ett antal åtgärder vidtas för att ytterligare förbättra de europeiska nätverken för högre

utbildning:

- Högre utbildning som leder till examen ska vara kostnadsfri för studerande från Finland om de ansöker om examensutbildning inom nätverket via ett finskt universitet.
- Nätverken för högre utbildning måste säkerställa att de studerande kan delta demokratiskt i styrningen av nätverken på alla beslutsnivåer.
- Studeranderepresentanter i nätverken ska delta i planeringen av nätverkens gemensamma studier och i kvalitetsövervakningen.
- Finansieringen av nätverk för högre utbildning inom Erasmus+ får inte leda till en minskning av den relativa andelen mobilitetsinriktad finansiering i Erasmus+-budgeten. I framtiden ska nätverk för högre utbildning i första hand finansieras genom sitt eget instrument i EU:s budget.
- Fokuset inom vidareutvecklingen av universitetsnätverken ska vara att utveckla interoperabilitet mellan befintliga system i stället för att skapa nya förvaltningsstrukturer.
- När det europeiska examenssystemet utvecklas måste det säkerställas att det inte finns några överlappande kvalifikationsstrukturer som skulle leda till ojämlikheter i fråga om de studerandes kvalifikationer.

4. Mikromeriter för kontinuerligt lärande

Ett framväxande stort tema inom EU:s utbildningspolitik har varit användningen av kompetensbaserade bedömningar av lärares expertområden och mikromeriter som flexibla lärandelösningar. Enligt Europeiska kommissionens definition är mikrokuster ett intyg (vanligtvis i digitalt format) på läranderesultat som uppnåtts genom småskaligt lärande, såsom en kort kurs eller praktik. FSF anser att mikromeriter framför allt måste fungera som ett medel för kontinuerligt lärande och komplettera en persons befintliga färdigheter.

Vid utvecklingen av systemet för mikromeriter måste följande beaktas:

- Korta kurser och annan utbildning för vilken mikromeriter kan beviljas får inte användas som ett sätt att skapa avgiftsbaserade examensprogram eller som en ny avgiftsbaserad väg för att söka till högre utbildning.
- Kvaliteten på kurserna och annan utbildning måste övervakas på ett öppet och tydligt sätt. Detta är särskilt viktigt när det gäller utbildningspaket som tillhandahålls av den privata och den tredje sektorn.
- Kurser och annan utbildning för vilken mikromeriter kan beviljas måste utformas med hänsyn till den lärandes behov, och de studerande måste vara delaktiga i planeringen och utvecklingen av kurserna.
- Kontinuerligt lärande ska vara tillgängligt oavsett bakgrund eller socioekonomisk status.

5. Europeiskt studentkort

Syftet med det europeiska studentkortet är att digitalisera studentmobiliteten på olika sätt, t.ex. genom att skapa fler möjligheter att bevisa studentstatus. För att det europeiska studentkortet ska kunna användas i större utsträckning i Europa och även i Finland måste det tekniska genomförandet av kortet vara tillförlitligt.

FSF vill betona att endast studentkårerna i Finland har rätt att bevilja studentkort. Det europeiska studentkortet får inte ersätta det nuvarande studentkortssystemet. Det får bara fungera som ett tillägg till det nuvarande systemet och det ska vara upp till studentkårerna att avgöra hur det europeiska studentkortet kan införlivas i det nuvarande systemet. När det gäller tjänster som skulle kunna omfattas av det europeiska studentkortet är det viktigt att beakta att många tjänster som är tillgängliga för finska studerande, såsom måltidsstöd och hälso- och sjukvårdstjänster, tillhandahålls av det finska socialförsäkringssystemet och därför inte direkt är lämpade för att användas internationellt. På grund av dessa faktorer anser FSF att de åtgärder som vidtas för att införa det europeiska studentkortet måste övervägas noggrant. Eftersom vi redan har ett fungerande studentkortssystem på de finska universiteten ligger det i vårt intresse att vänta och se hur det europeiska studentkortssystemet i framtiden fungerar.

6. Erasmus+-programmet

Mobiliteten bland studerande i Finland började minska efter nedskärningarna i utbildningen 2016 och coronapandemin gjorde situationen värre. Mobiliteten har inte uppnått den nivå som rådde före coronapandemin, och under de senaste åren har utvecklingen nästan avstannat. FSF vill se denna trend vända och mobiliteten öka. Det finns olika hinder för studentmobiliteten, bland annat otillräcklig tillgång till information, problem med de studerandes inkomst och examensstrukturer, påtryckningar på studenterna att ta examen inom en stram tidsfrist och svårigheter med att inkludera en utbytesperiod i examen. Det är svårt för studerande att inkludera en studieperiod utomlands i sina studier om examenskraven är oflexibla och om de helt enkelt inte har ekonomiska resurser att resa och bo utomlands. FSF anser att de studerandes internationalisering kan utvecklas avsevärt genom omfattande förbättringar av de studerandes ekonomiska situation.

Under de senaste åren har de studerandes möjligheter till mobilitet förbättrats genom införandet av virtuell mobilitet på nätet och ”internationalisering hemma”, det vill säga interkulturell interaktion och interkulturellt nätverkande i det egna landet. FSF betonar att de nya mobilitetsalternativen på sin höjd ska ses som ett komplement till fysisk mobilitet, eftersom de inte kan ersätta de färdigheter och det sociala kapital som studerande får genom att vara fysiskt närvarande i ett annat land.

FSF anser att:

- Finansieringen av Erasmus+ måste fortsätta att öka,

bland annat genom att fördubbla programmets budget för perioden 2028–2033.

- Den relativa andelen mobilitetsinriktad finansiering i Erasmus+-programmets budget måste bibehållas. Nya mobilitetsalternativ måste ses som kompletterande åtgärder, medan Erasmus-finansieringens främsta fokus är på fysisk mobilitet för studerande.
- Erasmus+-stipendiets belopp måste ökas för att bättre motsvara målländernas prisnivåer.
- Erasmus+-programmet och mer generellt studentmobiliteten måste i större utsträckning satsa på mobilitetens tillgänglighet. Erasmusstipendier måste utvecklas genom att ta hänsyn till studerande med begränsade möjligheter och medlemmar av underrepresenterade grupper inom studentmobiliteten och genom att understöda miljövänliga sätt att resa och målen för hållbar utveckling.
- Identifieringen och erkännandet av kunnande under utbytesprogram måste harmoniseras och integreras bättre i examensstrukturerna för att uppmuntra studerande att delta i utbytesprogram.

7. EU:s kompetenspolitik och EU:s arbetsmarknad

Det finns en betydande koppling i EU mellan arbetsmarknaden, kompetenspolitiken och utbildningspolitiken. Detta har till exempel visats av kommissionens plan att förbättra utbildning och livslångt lärande av hög kvalitet inom ramen för

kompetensunionen. Utvecklingen tyder dock på att utbildningspolitiska frågor i allt större utsträckning behandlas som kompetensfrågor, i och med att kompetens överförs till EU-organ som arbetar med sysselsättning och sociala frågor.

FSF anser att det är viktigt att hålla examensutbildning och akademisk forskning klart åtskilda från initiativen för yrkesutbildning och vuxenutbildning. Samtidigt är det också viktigt att förstå att det finska utbildningssystemet också måste tillgodose arbetsmarknadens behov.

I sin rekommendation uppmanar FSF beslutsfattare på EU-nivå att

- Vidta åtgärder för att minska arbetslösheten bland unga vuxna.
- Utveckla ett EU-omfattande förbud mot obetald praktik.
- Harmonisera praktikpraxis och reglera praktikpraxis som utnyttjar studerande, såsom jobb som framställs som praktikplatser.
- Skydda pensionsfonderna så att de inte används på ett ohållbart sätt.

8. Students at Risk-stipendiesystemet

FSF förespråkar inrättandet av ett Students at Risk-stipendiesystem i Europa för att bistå studerande som flyr från krig, politisk förföljelse och våld. Studerande som befinner sig i sådana situationer kan få ett stipendium som täcker terminsavgifter och ett stipendium för levnadskostnader.

För att implementera stipendiekriterierna ska systemet i första hand inrättas på EU-nivå. Detta skulle också göra det lättare att säkerställa en integrerad och enhetlig urvalsprocess för sökande. Systemet kan baseras på den modell som för närvarande används i Norge, med lämpliga anpassningar för att modellen ska motsvara lokala förhållanden.

EU:s framtid för studerande

1. Delaktighet och demokrati

FSF anser att det finns utrymme för förbättring när det gäller ungdomars och studerandes delaktighet i EU. Delaktigheten kan förbättras på olika sätt, till exempel genom att utveckla nya former av delaktighet och ytterligare stärka användningen av befintliga modeller, såsom genomförandet av de europeiska ungdomsmålen i EU:s ungdomsstrategi, samtidigt som demokratiseringen stöds. I enlighet med subsidiaritetsprincipen måste beslutsfattandet i hela EU hämtas så nära ungdomarna och de studerande som möjligt. Särskilt i den fortsatta utvecklingen av det europeiska området för utbildning måste de studerandes närvaro i beslutsprocesserna säkerställas.

FSF anser att samarbetet mellan EU och europeiska studentorganisationer måste stärkas genom ökade regelbundna samråd och diskussioner med europeiska och nationella institutioner.

2. Kostnadsfri och tillgänglig utbildning

FSF arbetar för att säkerställa att kostnadsfri utbildning kan bli verklighet i hela EU. Delaktigheten måste förbättras på utbildningssystemets alla nivåer, från småbarnspedagogik till högre utbildning. EU ska också ta hänsyn till jämlikhet och tillgänglighet i fråga om internationell kompetens och utbytesstudier. Utbildningen måste säkerställa att alla EU-medborgare har de grundläggande kunskaper som krävs för att förstå nyheter om EU. Dessutom ska medborgarna ha förmågan att påverka beslutsfattandet och har en omfattande förståelse om deras rättigheter som EU-

medborgare.

3. Klimat och miljö

På EU-nivå måste man även i fortsättningen prioritera miljöpolitiken och insatserna mot klimatkrisen i beslutsfattandet. EU måste investera mer resurser i forskning, innovation och utbildning för att bekämpa dessa kriser. Det europeiska utbildningssystemet måste förse studenterna med verktyg för att förstå och hantera orsakerna till och konsekvenserna av klimat- och miljökrisen. Dessutom måste de europeiska universiteten se till att de studerande blir hörda och involveras i beslutsprocesserna med anknytning till ämnet.

På nationell nivå anser FSF att Finland måste föra en mer ambitiös klimatpolitik inom EU och att hållbara förändringar måste genomföras på ett rättvist sätt bland medlemsstaterna. Övergången till ekologisk hållbarhet måste vara socialt och globalt rättvis.

På lokal nivå måste de studerande garanteras möjligheter att framföra sina åsikter, antingen vid sina universitet, i kommunerna eller i nationella forum. FSF:s ståndpunkter när det gäller främjande av EU:s klimatpolitik vägleds av ett klimatkätverk som består av representanter för lokala studentkårer.

FSF efterlyser en inkluderande dialog på flera nivåer mellan det civila samhället, näringslivet, lokala myndigheter, politiska beslutsfattare och andra relevanta intressenter, i enlighet med artikel 11 i EU:s klimatlag. Universitetsexpertis, studentforskning och ungdomars åsikter måste beaktas i större utsträckning som stöd för beslutsfattandet.

4. Värderingar och säkerhet

Främjandet av fred, utbildning, demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen står i centrum för FSF:s insatser i samband med EU:s politik. EU måste se till att dess partner respekterar EU:s värderingar. Avtal och samarbete som strider mot EU:s värderingar måste ses över och följas av ytterligare konkreta åtgärder.

FSF är aktivt inom det finska nätverket Ungdomar, fred och säkerhet, vars syfte är att stödja unga människors verksamhet i Finland och utomlands och att säkerställa att ungdomar kan spela en nyckelroll i utrikespolitiken. Ur ett EU-övergripande säkerhetsperspektiv krävs förändringar för att stärka EU:s förmåga att förebygga kriser, öka resiliensen och hantera de risker som klimatkrisen innebär för utrikes- och säkerhetspolitiken. Det är viktigt att varje utexaminerad från en europeisk högskola har lärt sig att verka i en internationell, mångkulturell miljö och förstår globala utvecklingsfrågor utifrån sitt eget studieområde.

FSF syftar till att Finland och de andra EU-länderna fullgör sitt åtagande att öka beloppet av medel för utvecklingssamarbete till 0,7 procent av BNI i varje medlemsstat.

5. Digitalisering och AI

FSF anser att de möjligheter som digitaliseringen skapar i EU måste utnyttjas för att öka de studerandes färdigheter, ge vägledning, utveckla kvaliteten på alla former av undervisning, för studier under en viss tid vid en annan högskola och för att förbättra möjligheterna till kontinuerligt lärande. EU måste satsa mer på forskning och vidareutveckling av den digitala infrastrukturen och den artificiella intelligensen (AI) i hela EU. Den växande efterfrågan på digital kompetens på arbetsmarknaden understryker vikten av ansvarsfull användning av artificiell intelligens och digital kompetens. Även om AI:s betydelse i vardagen måste erkännas, är det samtidigt nödvändigt att övervaka dess sociala, miljömässiga och ekonomiska effekter. Enligt den allmänna dataskyddsförordningen (GDPR) har studerande rätt till insyn i hur deras data samlas in och övervakas även när det gäller användningen av AI-verktyg.

FSF anser att:

- EU måste främja friheten för vetenskaplig forskning på olika digitala plattformar.
- Digitaliseringen måste vara inriktad på studerande och bygga på respekt för studenternas rätt till data och annan information de äger.
- EU måste reglera utvecklingen av AI på ett sätt som inte hindrar studerandes rätt till dataskydd eller tillåter att automatiserade beslut fattas utan insyn.

6. Internationalisering och invandring

EU ska främja internationella studerandes möjligheter att studera och bygga upp en karriär och ett liv i Europa genom att bryta ned byråkratiska och regleringsmässiga hinder. EU bör förbättra enhetligheten i sin invandringspolitik, underlätta arbets- och studiebaserad invandring och ge personer som har beviljats asyl möjlighet att få utbildning och få sin kompetens erkänd.

FSF förespråkar att:

- EU ska ha en enhetlig ram för internationella studerande som övergår från uppehållstillstånd för studier till permanent uppehållstillstånd.
- Ansökningsavgifterna för uppehållstillstånd bör vara enhetliga och hållas på en låg nivå i alla EU-länder.

Inverkansformer

FSF påverkar EU-ärenden genom att föra fram intressen för beslutsfattare och myndigheter. Dessutom skickar FSF en förespråkargrupp till Bryssel en gång om året. FSF fungerar som rådgivare i EU:s utbildningspolitik, deltar i arbetsgrupper som stöder beslutsfattandet och tillhandahåller expertutlåtanden om viktiga teman som rör utbildningspolitik och studerande inom högre utbildning. European Students' Union (ESU) spelar en särskilt viktig roll, och FSF bedriver också främjande verksamhet i nära samarbete med Finlands studerandekårers förbund (SAMOK). FSF har ett nära samarbete med lokala finska studentkårer och andra aktörer inom utbildningspolitiken när det gäller EU:s politik för högre utbildning och anordnar evenemang med EU-tema i Finland.

SUOMEN YLIOPIPPILASKUNTIEN LIITTO

FINLANDS STUDENTKÅRERS FÖRBUND

NATIONAL UNION OF UNIVERSITY STUDENTS IN FINLAND

Finlands studentkårers förbund (FSF) är en studentorganisation som representerar cirka 150 000 studenter i Finland. Alla studentkårerna vid universiteten i Finland är medlemmar i FSF. En studentkår är ett offentligrättsligt samfund som styrs av universitetslagen.

Saku Pesonen

Sakkunnig i internationella ärenden och EU-intressebevakning

+358 40 017 4913

saku.pesonen@syl.fi

Samuli Leppämäki

Styrelsemedlem

Manté Žygelytė

Styrelsemedlem